

Andrzej Siemieniewski

"Dialog nadziei" - Konsultacje teologiczne

Wrocławski Przegląd Teologiczny 7/1, 196-198

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

grzechu i nawrócenia i przesłanie Jana Pawła II ze wszystkich pielgrzymek do Ojczyzny, z którymi wchodzimy w nowe tysiąclecie.

Dziękując wszystkim uczestnikom Przewodniczący Zarządu Sekcji Polskich Teologów Moralistów Ks. Prof. Dr hab. Janusz Nagórny (KUL) podkreślił braterską i twórczą atmosferę spotkania oraz prawdziwą wolę odkrywania miejsca teologów moralistów w działalności pasterskiej Kościoła polskiego.

ks. Andrzej Szafuński

Dialog nadziei – Konsultacje teologiczne

W dniach 3-4 czerwca 1999 roku miały miejsce nieformalne „Konsultacje Teologiczne” zorganizowane przez „Fundację Cyryla i Metodego” w Warszawie, a noszące roboczy temat: „Ekspensja nowych kościołów i para-eklezyjnych grup charyzmatycznych w świetle dialogu katolicko-zielonościowego”. Miejszem konsultacji było warszawskie Franciszkańskie Centrum dla Europy Wschodniej i Północnej, które ma swoją siedzibę przy ul. Modzelewskiego. Konsultacje te doprowadziły do niezmiernie ciekawego spotkania przedstawicieli teologii katolickiej i grupy osób działających w ramach katolickiego Ruchu Odnowy Charyzmatycznej z przedstawicielami chrześcijańskich wspólnot należących do Kościoła Zielonościowego, do zborów wolnochrześcijańskich i innych, a także z przedstawicieli niektórych para-kościelnych chrześcijańskich organizacji charyzmatycznych. W zapowiedzi tego spotkania można było przeczytać: „udział wezmą między innymi ze strony katolickiej ks. prof. M. Czajkowski (ATK) i o. dr S. Gajek (KUL), a ze strony zielonościowej – pastory E. Czajko i K. Sosulski”. Liczba uczestników w różnych momentach spotkania wahała się od kilkunastu do dwudziestu kilku osób.

Centralnym mówcą „Konsultacji” był angielski ksiądz katolicki, pochodzący z rodziny anglikańskiej, dr Peter Hocken, jeden z najbardziej cenionych w Europie i w świecie znawców problematyki ruchu zielonościowego i charyzmatycznego. Ks. P. Hocken od roku 1988 pełni funkcję sekretarza Towarzystwa Studiów Pentekostalnych (*The Society for Pentecostal Studies*) i jest autorem wielu artykułów i publikacji teologicznych poświęconych ekumenii i historii chrześcijaństwa dwudziestego wieku. Zamieścił wiele haseł w słynnym „Słowniku Ruchów Charyzmatycznych i Pentekostalnych” (*Dictionary of the Pentecostal and Charismatic Movements*). W czasie warszawskiego spotkania wygłosił on w sumie trzy wykłady poświęcone kolejno: nowym kościołom charyzmatycznym powstającym w ramach szeroko pojętego świata protestanckiego, następnie fenomenowi ruchów paraeklezyjnych, niezmiernie rozpowszechnionych w dzisiejszym świecie i wreszcie teologicznej ocenie wspomnianych nowych kościołów charyzmatycznych. Pewnym zaskoczeniem dla wielu zebranych była informacja, że omawiane przez ks. Hockena problemy dotyczą trudnej do dokładniejszego oszacowania liczby chrześcijan, ale wahającej się w skali światowej między 100 a 200 milionami ludzi. Dynamika przemian wyznaniowych w świecie chrześcijańskim wyraźnie nie jest do końca uświadomiana sobie przez polskich chrześcijan.

Obrady otworzyło odczytanie listu od ks. bpa W. Miziołka z pozdrowieniami dla uczestników konsultacji i z błogosławieństwem dla nich. Następnie uczestnicy obrad modlili się fragmentami Słowa Bożego i śpiewem – ten rys spotkań miał obficie towarzyszyć

zebranych w różnych momentach dwudniowych spotkań. We wstępnym przedłożeniu przypomniano krótko historię dialogu katolicko-zielonoświątkowego: otóż od 1972 roku ówczesny Sekretariat d/s Jedności Chrześcijan rozpoczął spotkania z przedstawicielami niektórych wspólnot zielonoświątkowych. Znanymi postaciami dialogu byli Kilian McDonnell (katolicki mnich benedyktyński, który kiedyś gościł w Warszawie na spotkaniu podobnych do tegorocznych „Konsultacji”) i David du Plessis (zielonoświątkowiec). Spotkania te zaowocowały kilkoma „Raportami” (w latach ’70, ’80 i ’90) wydawanymi na bazie kolejnych etapów dialogu.

Pierwszy wykład ks. Hockena nosił tytuł: „Nowe charyzmatyczne kościoły – zjawisko i charakterystyka”. Prelegent wezwał najpierw do pozbycia się podwójnego stereotypu podchodzenia do omawianego zagadnienia tylko przez pryzmat podejrzliwości (gdzie centralnym staje się pojęcie „sekta”) lub przez pryzmat teologicznych kategorii właściwych tylko dla katolików, a często rzutowanych na nowe niekatolickie fenomeny eklezjalne. Dla właściwego zrozumienia owych nowych kościołów (*New Charismatic Churches – NCC*) potrzebne jest spojrzenie z ich własnej perspektywy, jako że są one radykalnie odmienne nie tylko od Kościoła katolickiego, ale i od historycznych kościołów protestanckich, z kościołami zielonoświątkowymi włącznie. Nie tylko faktycznie są odmienne, ale również pragną takimi pozostać z własnego wyboru. Nie tworzą one „wyznań”, a nawet uważają, że jest to najgorszy los, jaki mógłby je spotkać. Pojęcie „kościół” (*church*) jest u nich stosowane tylko na określenie wspólnoty lokalnej, a ponadlokalne więzi noszą raczej nazwę „sieci” (*networks*). Określenie „nowe” oznacza, że tego typu wspólnoty chrześcijańskie pojawiły się dopiero na przełomie lat ’50 i ’60, a rozwinęły się do skali obserwowanej obecnie dopiero w latach ’80 i ’90, kiedy to nastąpiła prawdziwa ich eksplozja. Jest to fenomen na skalę ogólnoswiatową ostatnich dwudziestu lat. Najbardziej znane z tych struktur powstały w USA, głównie w Kalifornii: *Vinyard*, powołany do życia przez Johna Wimbera, *Calvary Chapel* czy *Hope Chapel*. Typowe ich cechy to bardzo skromne wymagania doktrynalne (ograniczające się w zasadzie do ortodoksyjnej trynologii oraz zbawienia w Jezusie), a także nowoczesny sposób zarządzania, upodobniony zresztą niekiedy do mentalności współczesnych managerów. Kierują nimi ludzie uformowani nie tyle na studiach teologicznych, co w atmosferze masowej kultury lub przedsiębiorczości związanej z informatyką, co zyskało im niekiedy przezwisko „kościół dla yuppies” (*yuppi church*). Typową inicjatywą NCC jest „Marsz dla Jezusa” (*March for Jesus*), doroczny marsz skupiający miliony chrześcijan na całym globie, od Brazylii po Moskwę. Dobrze reprezentuje ich mentalność ewangelizacyjna maksyma: „myśl o wielkich rzeczach, a wielkie rzeczy będą się działy”.

Wykład drugi P. Hockena zatytułowany był: „Ruchy para-eklezjalne: zjawisko i charakterystyka”. Prelegent omówił pięć takich ruchów, niektórych obecnych w kilkudziesięciu, a innych – nawet w ponad stu krajach świata i liczących od kilku do kilkunastu tysięcy stałych pracowników. Podobnie jak nowe kościoły charyzmatyczne, także te ruchy mają amerykańską, zwykle kalifornijską proveniencję: *Youth for Christ* (Młodzież dla Chrystusa), *Navigators* (Nawigatorzy), *Campus Crusade for Christ* (Akademicka Krucjata dla Chrystusa), *Youth with a Mission* (Młodzież z Misją), *Operation Mobilization*. Generalnie organizacje te, mobilizujące wspólnie setki tysięcy ludzi, są dziełem ostatnich kilkudziesięciu lat.

W swoim trzecim wykładzie ks. Peter Hocken skupił się na „Teologicznej ocenie nowych kościołów charyzmatycznych”. Aspekt ich „nowości” przejawia się w nowym typie pobożności: dynamiczne uwielbienie, współczesna muzyka, podkreślanie lokalnej wspólnoty, aspekt międzynarodowy, podawania uczestnikom ogólnoświatowej wizji zaangażowania, swobodne korzystanie z nowoczesnej technologii komunikacyjnej. Natomiast aspekt charyzmatyczności, obok specyficznej, „charyzmatycznej” właśnie modlitwy, przejawia się na przykład w odkrywaniu ponadlokalnego powołania apostołskiego: misje, dzieła charytatywne, szerzenie Biblii. W trakcie porównywania mentalności katolickiej ze sposobem myślenia członków nowych charyzmatycznych kościołów i para-kościelnych organizacji charyzmatycznych (lub ewangelikalnych) powstałych w świecie w ciągu ostatnich czterdziestu lat, P. Hocken podkreślił, że o ile Kościół katolicki przywiązany jest do **pełni** wyrazu wiary, to nowe kościoły bardziej zainteresowane są jej **czystością**. Katolicy bardziej podkreślają **ciągłość** działania łaski Bożej i **niewidzialny** jej aspekt, a „nowi charyzmatycy” – widzą aspekt łaski objawiającej się w niespodziewanych Bożych **interwencjach**, do tego możliwych do **zaobserwowania** w codziennym życiu.

W podsumowaniu czerwcowych konsultacji ekumenicznych na temat „Ekspansja nowych kościołów i para-eklezyjalnych grup charyzmatycznych w świetle dialogu katolicko-zielonoświątkowego” stwierdzić trzeba, że było to niezmiernie ubogacające wydarzenie w bardzo różnych aspektach. Pierwszym z nich był wymiar informacyjny, jako że ks. Hocken w pełni zasługuje na miano światowego znawcy problematyki zielonoświątkowej i charyzmatycznej. Ważny był też wymiar spotkania w grupach roboczych w atmosferze uważnego dialogu katolików z przedstawicielami zielonoświątkowców i zborów wolnochrześcijańskich. Całość dopełniona została przez towarzyszącą „Konsultacjom” modlitwę o otwarcie na Boże światło w świecie, w którym – jak być może nigdy przedtem – potrzeba świadectwa i głosu niesklóconych i niepodzielonych chrześcijan.

ks. Andrzej Siemieniowski

Ks. Radosław Kisiel, *Antropologiczne implikacje encyklik Jana Pawła II*, Wrocław 1998, ss. 312

Jan Paweł II w czasie swego dwudziestoletniego pontyfikatu ogłosił nadzwyczaj dużo różnych dokumentów o charakterze doktrynalnym, moralnym, duszpasterskim. Wśród nich jest 13 encyklik. Te ostatnie są dokumentami teologicznymi. Niektóre z nich mają jednak wyraźne odniesienia do różnych koncepcji filozoficznych i społecznych. Jest to zrozumiałe, jako że obecny Papież w swojej wcześniejszej działalności zajmował się filozofią, a zwłaszcza antropologią i etyką. Ogłoszone dokumenty papieskie, zwłaszcza encykliki, stają się przedmiotem analiz w rozprawach naukowych, w różnych publikacjach książkowych i artykułach.

Niedawno otrzymaliśmy na polskim rynku księgarskim kolejną pozycję książkową, poświęconą myśli Jana Pawła II. Autorem jej jest ks. Radosław Kisiel, kapłan diecezji legnickiej, absolwent Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu.

W sygnalizowanej pracy autor postawił sobie za cel odsłonięcie obrazu człowieka, jaki jest implikowany przez papieskie encykliki. Podjęte zadanie tylko pozornie wydawało się nietrudne do wykonania. Jego łatwość wynikała z łatwo dostępnej i to polskiej literatury